

Vereenigingsjaar 1928-'29 1e Aankondigingsnummer 15 April 1929

FUNGUS

POPULAIR ORGAAN VOOR DE LEDEN VAN DE
NEDERLANDSCHE MYCOLOGISCHE VEREENIGING

Redacteuren: G. C. A. Fabius, „Het Boschhuis", Ulvenhout en Dr. A. F.
M. Reijnders, Kapelweg 140, Amersfoort

„Ik houd er mij van overtuigd, dat de wetenschappen der Natuur, in eene verstaanbare taal, met ernst en warmte voorgedragen, aan hen, welke, binnen den engen kring der levenspligten beperkt, blozen van zoo lang vreemdelingen in Gods majestueuze schepping gebleven en haar achteloos voorbij te zijn gegaan, eene der edelste genietingen zullen opleveren, die, van den geest met nieuwe denkbeelden te verrijken."

Alexander von Humboldt.

INHOUD.

	Blz.
Ons tweede periodiek, door Best.N. Myc. Ver	2
Ons terrein, door de Red	3
Het fotografeeren van paddenstoelen, door B. E. Bouwman	4
Morieljes, door F.....	7
Vondsten in de pers	9
Fungilore	11
Was 1928 een gunstig of een ongunstig paddenstoelenjaar ?.....	12
Natuurbescherming	12
Verzoek om medewerking	13
Mededeelingen van het Bestuur	14
van den Conservator	15
van de Redactie	omslag 4

”

”

ONS TWEEDE PERIODIEK.

In de algemeene vergadering van onze Vereeniging van 5 Jan. J.L. is met algemeene stemmen besloten tot de uitgave van een populair periodiek, naast de „Mededeelingen”.

Onze Vereeniging, die tracht een vereenigingspunt te zijn voor allen, die liefde hebben voor of belang stellen in zwammen, schimmels of paddenstoelen, of die in eenig opzicht in een onderdeel van het groote gebied belang stellen, telt onder haar leden zoowel leeken als geleerden en de verschillende schakeeringen daartusschen. Onze meer wetenschappelijk gehouden „Mededeelingen” komen, naar de meening van velen, niet voldoende tegemoet aan het verlangen van alle schakeeringen; bovendien brengen zij, zoowel door de wijze van verschijnen als door den inhoud, minder bij tot het versterken van den band onder de leden, dan gewenscht geacht wordt.

Het nieuwe blad zal trachten in de gevoelde behoefte te voorzien.

Het zal pogen op populaire wijze kennis te verspreiden en leiding te geven aan den mede onmisbaren arbeid van belangstellenden en liefhebbers, welke de gelegenheid krijgen vragen te stellen, opmerkingen te maken of mededeelingen te doen.

Door samenwerking van deskundigen en liefhebbers zal aldus een orgaan geschapen kunnen worden dat leeft vóór en dóór de leden.

Daarvoor is dus *aller* samenwerking noodig; waarom het bestuur een beroep doet op al haar leden.

Als Redacteuren zijn benoemd de heeren:

G. C. A. **FABIUS** en

Dr. A. F. M. **REIJDERS**.

De uitgave geschiedt als proef, voorloopig voor het vereenigingsjaar 1929—1930, en het blad zal in den loop van dit jaar vermoedelijk zes maal verschijnen. Een hartelijk welkom wordt het nieuwe orgaan hierbij toegeroepen.

Het Bestuur der Ned. Myc. Vereeniging.

DR. J. S. MEULENHOF, *Voorzitter.*

DR. L. VUYCK, *Secretaris.*

ONS TERREIN.

Vol vertrouwen in het nut, dat onze Vereeniging kan stichten, aanvaarden wij met genoegen onze taak als redacteuren van ons Populair Orgaan, dat in de eerste plaats tot doel heeft, het vereenigingsleven te bevorderen en den band tusschen de leden onderling te versterken.

Juist eene vereeniging als de onze, die berust op de samenwerking van geleerden en leeken en van de vele schakeeringen daartusschen, heeft behoefte aan een orgaan, waarin die samenwerking tot stand kan komen.

De natuurliefhebber geniet van elk nieuw inzicht in de wondervolle natuur, waardoor zijn blik wordt verruimd, zijn geest verfrischt en zijn levensgenot verhoogd.

Het zijn de geleerde vorschers, die, door innerlijken aandrift om te weten voortgestuwd, in stagen arbeid speuren naar het verband der dingen, en voor wie de schoonheid zich niet alleen openbaart in de vruchten van hun levenswerk, maar ook in den speurarbeid zelve.

Naar de kostelijke vruchten dorsten de liefhebbers, en dit is voor hen van groote beteekenis.

Prof. Dr. J. Valckenier Suringar heeft daar zoo terecht op gewezen in zijn openingsrede van onze 6e Paddenstoelentoonstelling¹⁾: „Zulk liefhebbers kan voor eenzijdigheid behoeden en is voor velen, die b.v. hun leven aan handel of industrie wijden, ja ook voor litteratoren, juristen en zelfs theologen, het eenigste middel, om een ruimen blik te krijgen in de natuur, het groote arsenaal voor onzen geest.”

Het genot der liefhebbers kan zeer worden verhoogd, indien zij hunne waarnemingen tevens dienstbaar trachten te maken aan de wetenschap, indien zij als goudzoekers materiaal aandragen, waarvan de edelsmeden mooie dingen weten te maken.

Veel vraagstukken op het gebied der mycologie kunnen niet grondig worden bestudeerd, indien de wetenschappelijke vorschers niet kunnen beschikken over een ruim, veelzijdig statistisch materiaal, dat door velen is bijeengebracht.

Ter verduidelijking zij hier b.v. gewezen op de nog voor een

^{x)} Mededeelingen X, 1920, blz. 48.

zeer groot deel onbekende omstandigheden, die oorzaak zijn van rijke of van arme paddenstoelen-jaren; van het veelvuldig voorkomen van bepaalde soorten, gevolgd door 't schijnbaar voor goed verdwijnen en 't na lang tijdsverloop opnieuw ontdekt worden; van het nu en dan in groote uitgebreidheid optreden van schimmelplogen; enz.; in 't algemeen dus van gunstige en van ongunstige periodes voor allerlei schimmels ¹⁾).

Onder leiding van deskundigen kunnen de liefhebbers als voelhoorns voor de wetenschap zeer nuttigen en veel voldoening gevenden arbeid verrichten, die hun tegelijk een ruimer inzicht zal geven in de groote beteekenis van de mycologie voor de gezondheid enz., van mensch, dier en plant, voor landbouw en nijverheid, doordat de schimmels zijn: eenerzijds opruimers en vernielers, maar anderzijds onmisbare levensgezellen.

In wisselwerking zullen het dan ook de liefhebbers kunnen zijn, die in ruimen kring doen beseffen, welk ontzaggelijk nut voor de maatschappij wordt gesticht door de deskundigen in de werkplaatsen van zuivere en toegepaste mycologische wetenschap.

Naar dit terrein van aangename en nuttige samenwerking roept Fungus de leden met warmte op.

De redactie denkt bij het vervullen van haar taak aan een veelvlakig geslepen reflector, die licht van alle zijden naar alle zijden weerkaatst.

Voor de liefhebbers en dóór de liefhebbers óók voor de wetenschap.

De Redacteuren:

G. C. A. **FABIUS.**

A. F. M. **REIJNDERS.**

Lentemaand 1929.

HET FOTOGRAFEEREN VAN PADDENSTOELEN.

Wie zich eenigen tijd met het zoeken, aandachtig bekijken en determineeren van paddenstoelen heeft bezig gehouden, zal weldra tot de ontdekking komen, dat de verscheidenheid in vorm en kleur nog oneindig veel grooter is, dan hij in 't begin van zijn myco-

^{x)} Zoo vond Prof. Dr. E. v. Everdingen verband tusschen het optreden van de aardappelziekte (een schimmelplaag) en bepaalde weersomstandigheden, zoodat thans de boeren tijdig gewaarschuwd worden door het Kon. N. Met. Inst. voor het toepassen van bestrijdingsmiddelen tegen deze geweldige plaag.

logische liefhebberij had vermoed. Hij komt dan vanzelf tot het inzicht, dat hij de resultaten van zijn excursies op de een of andere manier moet vastleggen, want helaas, ons geheugen is in deze hoog gecultiveerde tijden niet meer zoo trouw als het voor een paar honderd jaar nog bij de menschheid placht te zijn. Wij hebben dat kostelijk vermogen onder bergen papier bedolven en in meren van inkt verdronken. Dus we maken aantekeningen — liefst in een afzonderlijk zakboekje — omtrent *datum*, *vindplaats* (weide, bosch, loofhout, naaldbomen), *aard van den bodem*, (heigrond, tusschen mos, op rottende eikenblaren, op mest, in moeras), *groeiwijze* (afzonderlijk, in groepjes, in dichte zoden, in hekseringen) en hebben daarmee al een deel van de karaktereigenschappen van de bewuste soort in woorden vastgelegd.

Veel lastiger is het, de verschillen in vorm en kleur onder woorden te brengen, wat bijzonder jammer is, omdat we hierin juist zulke goede kenmerken vinden om de afzonderlijke soorten van elkaar te onderscheiden.

Voor den fijneren bouw zullen we van een microscoop veel plezier beleven, het leert ons grootte en vorm der sporen, der zuiltjes (*basidiën*), waarop ze worden gevormd, of der blaasjes (*asci*), waarin ze groeien. Een microscoop behoeft volstrekt geen handvol geld te kosten om voor den amateur-mycoloog bruikbaar te zijn. Voor f 110,— levert de wereldberoemde firma Zeisz in Jena al een heel geschikt instrument met vier vergrootingen ¹⁾ van 40—400 x. Maar misschien is het beter aan de keuze van een microscoop en de minimum-eischen, waaraan het voor ons doel moet voldoen, eens een afzonderlijk artikeltje te wijden.

Voor het vastleggen der eigenaardigheden van den uitwendigen vorm, die moeilijk te omschrijven eigenschappen, die men gewoonlijk als *habitus* samenvat, is er geen beter hulpmiddel dan teekenen, als 't kan met een kleurtje (Faberpotlooden „*Polychromos*”, verkrijgbaar in 69 tinten zijn voortreffelijk, en worden dus in vele slechte kwaliteiten nageemaakt!), als ge dat niet klaar speelt, ook eenvoudig in zwart-wit. Ik ken amateurs, die met een simpele potloodteekening zelfs de substantie, de *stof* van zoo'n bepaalde zwammenhoed weten uit te drukken, maar dit vereischt een veel hoogere mate van natuurlijke aanleg dan men bij een gewoon mensch zou mogen verwachten. Wanneer deze begint te teekenen, moet hij zich niet te gauw laten ontmoedigen, als de verlangde gelijkenis niet aanstonds bereikt wordt en steeds bedenken, dat zijn pogingen in de eerste plaats moeten dienen om zijn *eigen* opmerkingsgave te oefenen en te versterken en pas later misschien ook voor *anderen* nut kunnen opleveren. Wie dus na ernstige inspanning niets tot

¹⁾ Leden van „*Kosmos*” betalen voor hetzelfde statief met *Winkel-Zeisz* optiek (6 vergr. tot 550 x) 170 Mark.

stand gebracht heeft, moet den daaraan besteden tijd volstrekt niet als verloren beschouwen.

Het fotografeeren van natuurvoorwerpen is voor de *ontwikkeling* van den studeerende lang niet zoo heilzaam als zijn teekenoefeningen naar de natuur, maar het *resultaat*, de afbeelding zelve, is al gauw bevredigend en kan dus ook eerder anderen van nut zijn. Elke natuurvriend, die een kiektoestel bezit, moest daarom eens een tijdje zijn kunst op de zwammen beproeven en als hij zijn voordeel wil doen met de ervaringen van anderen, zal hij in een paar seizoenen een aardige verzameling natuurdokumenten kunnen aanleggen, die ook voor de wetenschap van belang kan zijn.

1. *De kamera*. Elk toestel met dubbele uittrek, waarbij men op matglas kan instellen, is voor ons doel geschikt. Zoogenaamde kastjes-kamera's met vaste instelling zijn onbruikbaar, minder goed zijn klappkamera's met enkele balg, daar ook hiermee de paddenstoelen op de plaat te klein worden en dan hun vormverschillen te weinig spreken.

a. *Objectief*. Een uitrusting met een dure anastigmaat is geheel overbodig, daar men bijna altijd met kleine opening werkt, om de noodige dieptescherpte te bereiken. Een goede aplanaat van $f : 8$ is ruimschoots voldoende en geeft bij diaphragmeering op $f : 12$ of nog kleiner even scherpe negatieven als een anastigmaat.

b. *Formaat*. Het gewone 9×12 formaat is wel voldoende, op een 13×18 plaat komt de schoonheid van een groep beter tot haar recht.

c. *Sluiter*. Men kan elke sluiter gebruiken, ook met de lensdop kan men werken, als men voldoende geoefend is, om bij 't afnemen ervan het toestel niet te bewegen.

2. *Platen*. Kleurgevoelige platen zijn onmisbaar, de gewone plaat geeft de lichtverhouding der kleuren geheel onjuist weer, gele en roode paddenstoelen worden *zwart*, blauwe en violette *wit*. Anti-halo platen zijn verkieslijk, ik heb met de *Chromo-Isolar* van Agfa en de *Perorto* van Perutz goede resultaten verkregen. Ze zijn langzamer en iets duurder dan andere, maar vergoeden dit ruimschoots door de kwaliteit van het negatief.

3. *Onderwerp*. Daar het op herkenning der kenmerken aankomt, kieze men zijn onderwerp niet te groot, of men maakt twee opnamen, één van de groep in haar geheel (heksenkringen, groote zoden) en één detailopname van enkele exemplaren. Om ook de dichtheid en de inplanting der plaatjes te toonen, *legt* men een exemplaar losjes naast de staande, en zorgt daarbij vooral, dat de steel niet door aanraking met de vingers gaat vlekken!

Neem nooit groepen in de zon, beschaduw ze zoo noodig door den insteldoek tusschen twee stokken uit te spreiden, of laat uw begeleider met uitgespreide overjas aan de zonzijde staan.

4. *Instelling*. Van belang is de *hoogte*, van waar men de opname

neemt; één à twee voet boven den grond is het best, wat men met een inschuifbare metalen drievoot geheel naar verkiezing kan regelen. Men stelt — natuurlijk steeds bij volle opening — in op de voorste paddenstoel, die men scherp wenscht af te beelden, daarna diaphragmeert men en zal dan het grootste deel van de plaat scherp krijgen. Een onscherpe *voorgond* is hinderlijk, een vage *achtergrond* hindert niet, integendeel, deze is soms van voordeel en doet het eigenlijke onderwerp des te duidelijker uitkomen. Om een denkbeeld te geven van de werkelijke grootte leggen we in ons stukje natuur een of ander natuurvoorwerp van bekende grootte: een eikel, een beukenblad, een paar konijnenballetjes, natuurlijk zóó, dat ze zich in het beeld niet hinderlijk opdringen.

5. *Belichtingstijd*. Beschouw een zwammenkiek als een portret-opname, waaraan de hoogste eischen van scherpte worden gesteld. Bij stil weer is de belichtingstijd niet aan grenzen gebonden, ik heb er gemaakt van 3 minuten en langer. Zijn er licht beweeglijke planten op den voorgond en staat er wat wind, dan belicht men (met grootere opening!) eenige seconden, waarbij men met afdrukken wachten kan tot er een oogenblik luwte is gekomen. De gewenschte scherpte van de omgeving wordt in dit geval natuurlijk niet zoo zeker bereikt.

Een photometer (b.v. *Wynne*) is een nuttig hulpmiddel, ge kunt echter gerust tweemaal zoo lang belichten als deze aangeeft. Is de groep bijzonder fraai en een goede opname dus extra begeerenswaard, dan neem ik twee opnamen achtereen met verschillenden belichtingstijd; ik ontwikkel eerst de kortste en als deze b.v. juist goed blijkt, kan ik de andere door voorzichtige ontwikkeling nog redden.

6. *Ontwikkelen en afdrukken* behoeven geen nadere verklaring. Alleen zou ik voor scherpe afdrukken steeds glad celloïdin-papier willen aanraden; hebt ge artistieke aspiraties, dan kunt ge met mat broomzilver of soortgelijke papieren betere uitkomsten bereiken.

7. Voor *aanvulling* van bovenstaande raadgevingen zal de Redactie, denk ik, gaarne een plaatsje beschikbaar stellen. Hebt ge baat gevonden bij deze wenken, dan zult ge schrijver dezes zeer verplichten door hem een briefkaartje te schrijven, hij kan dan zien, of zijn praatje aan het doel heeft beantwoord, of overbodig was en zich in dat geval voor herhaling wachten.

Veel succes op uw mycologische lichtbeeld-excursies!

Bilthoven.

B. E. BOUWMAN.

MORIELJES.

Tegen het einde van Maart begint het tijd te worden, om uit te zien naar morieljes, die geurige en smakelijke paddenstoelen, die zóó gewaardeerd worden, dat de kunst, om ze in 't groot te kweken, een goudmijn zou openen.

Ruim gerekend ligt haar tijdvak tusschen einde Maart en begin Juli. De strenge voorjaarswinter van dit jaar zal de beginperiode vermoedelijk wel wat verschuiven.

De algemeene vorm is een meer hoog dan breed sponsje, van gele tot donkerbruine olijkleur op een witachtigen steel, die bij de meeste soorten ongeveer even hoog is als de hoed maar bij enkele soorten wel viermaal hooger kan zijn. Steel en hoed zijn hol.

De morieljes zijn nauw verwant aan de ook eetbare kluijjeszwammen, die eveneens tot *Helvella*-achtigen behooren.

Deze behooren tot de onderklasse, waarbij de sporen gevormd worden in pijpachtige zakjes van het kiemvlies, in tegenstelling met de onderklasse, waarbij de sporen gevormd worden op steeltjes op het kiemvlies.

De stinkzwam, die naar vorm en kleur wel iets heeft van een morielje, is een sporen-op-steeltjes-paddenstoel en dus — ondanks de gelijkenis — niet met haar verwant.

Het zoo belangwekkende algemeene streven van het kiemvlies van paddenstoelen naar een zoo groot mogelijk oppervlak tot plaatsing van millioenen sporenzakjes of sporensteeltjes uit zich bij de morieljes in het sponsvormige geplooid buitenoppervlak van den hoed, dat ook in de holten en plooien met kiemvlies is overtrokken.

Volgens Joh. Ruys ¹⁾ (onze eerevoorzitter) komen in ons land een tiental soorten en variëteiten voor, waarvan de juiste indeeling en benaming nog niet vaststaat. Zelfs bij eenzelfde soort komen sterke afwijkingen voor ten gevolge van bodemgesteldheid en weersinvloeden.

Algemeen zijn zij zeker niet. De meeste kans bestaat op het vinden van de gewone morielje (*Morchella esculenta*) en van de kapjes morielje (*Morch. rimosipes*).

Bij de gewone morielje kan de ei- of bolvormige hoed zelfs de grootte verkrijgen van een cocosnoot en de steel een d.M. lang worden; steel en hoed gaan in elkaar over.

Als vindplaatsen worden opgegeven: onder eiken, iepen, populieren ²⁾; in boschranden; in gras, mos, kale duinen; wegranden, holle wegen; leemachtige bodem; en artisjokkenbedden.

De spitse hoed van de kapjesmorielje is veel kleiner, donkerder en fraaier gekleurd dan die van de gewone morielje.

Kenmerkender echter is, dat de rand van den hoed als een kapje over den hoogen steel hangt. Zij komt op soortgelijke plaatsen voor, maar is nog minder algemeen dan de gewone morielje, en wordt minder algemeen gewaardeerd dan deze.

Warme vochtigheid bevordert het snelle groeien van morieljes.

¹⁾ Morieljes door Joh. Ruys, „Elseviers Geïllustreerd Maandschrift”, 1910.

²⁾ Deze boomen behooren ook tot de groep, die meer dan andere boomen door den bliksem worden getroffen.

Morieljes mogen nimmer rauw worden gegeten, eerst moet door eenig afkoken het vergiftige helvella zuur worden verwijderd.

Omdat het sponsvormige, kleverige hoedoppervlak meestal zanderig is, verdient het aanbeveling, om in het eerste waschwat wat zout te doen, waardoor de kleefstof wordt opgelost.

Om morieljes te kunnen bewaren, droogt men ze als kralen — met tusschenruimten — aan sajet in de zon en sluit ze *volmaakt* droog, met peper bestrooid, in stopflesschen. Ze kunnen ook gewekt worden.

Er zijn vele recepten, om den heerlijken geur en smaak van de morieljes op den disch tot hun recht te laten komen.

Mevrouw M. de Visser—Roelofs, Bloemendaal „Denheim”, en Mej. van Mesdag, Utrecht, Emmalaan 28, hebben zich welwillend beschikbaar gesteld voor het geven van inlichtingen omtrent de bereiding van paddenstoelen.

(Mevr. M. R. S. Boetje van Ruiven is helaas tijdelijk verhinderd).

F.

VONDSTEN IN DE PERS.

Natuurindrukken.

In opgewekt gestelde natuurindrukken „Na den kortsten dag” wijdt Jan P. Strijbos in *Naar het Volle Leven* (Dec. '28 en Jan. '29) ook aandacht aan de paddenstoelen.

„Het hoogtepunt der kleurenweelde van den stervenden zomer werd bereikt toen de vliegen-zwammen bij dozijnen hun glanzend roode, wit gespikkelde hoedjes uit den boschbodem omhoog zonden.” Van een paar mooie groepjes laat hij kiekjes zien.

Op een dezer geeft hij aan vliegen-zwammen den naam „kardi-naalshoedjes”.

Natura, het orgaan van de Ned. Natuurhist. Ver., verscheen sedert 15 Jan. j.l. met een meer de aandacht trekkende teekening op den omslag.

Natuurbescherming.

In No. 1 luidt H. Ramaer de noodklok „De Geldersche Vallei in gevaar”.

„Het lot van dit unieke landschap, vol van teere poëzie, met zijn verre in nevelen wegdeinende horizonten, zijn moerassen waarin verschillende plantensoorten samenleven en waar die uiterst belangwekkende samenleving nauwkeurig kan worden bestudeerd, waar een uitgebreide en zeldzame vogelwereld huist welke slechts nu en dan wordt opgeschrikt door de komst van eierenzoekers of plantenverzamelaars, een landschap, dat niet alleen om zijn flora en fauna, maar ook ter wille van zijn bijzondere schoonheid door het Nederlandsche volk tot elken prijs behoorde te worden bewaard en

beschermd als een kostbaar kleinood en als een dier bezittingen welke voor het algemeen volkswelzijn van het allerhoogste belang zijn aan te merken, schijnt te zijn beslist."

Aan het slot roept hij de medewerking in tot behoud van dezen streek rijk aan „natuur- en cultuurschoon".

(Zie „Natuurbescherming, blz. 12).

Paddenstoelenexcursie.

Uit een verslag (Nat. No. 1) van een paddenstoelenexcursie op 28 Oct. '28, onder leiding van Mr. F. Florschütz, in de omstreken van Oosterbeek, teekenen wij aan, dat zij was uitgesteld van September tot in 't laatst van October in de hoop, dat het dan vochtiger weer gunstig zou werken op de aantallen paddenstoelen, maar dat desondanks niet half zoo veel werd gevonden als in andere jaren.

Paddenstoelentoonstelling.

De Afdeling Twenthe van de Natuur Historische Vereniging hield bij gelegenheid van haar 25-jarig bestaan een „herfst- annex paddenstoelentoonstelling".

Ondanks „dit slechte paddenstoelenjaar" werden toch een 75-tal soorten, waaronder enkele zeldzame, gevonden (Nat. No. 1).

Voordracht zwammen, enz.

Voor de Afdeling Hengelo (O.) van de Ned. Natuur Historische Vereniging hield op 20 Oct. '28 A. Mellink uit Haarlem een voordracht over „Het Bosch als levensgemeenschap".

„Ook de zwammen behooren bij het bosch en hebben daar hun functie. Zoo is opvallend, hoe elfenbankjes en zwavelkopjes oude boomstronken in korten tijd opruimen."

„Uitvoerig stond spreker stil bij de door hem gedane onderzoekingen aangaande de sporenverspreiding der stinkzwam. Duidelijk is hem gebleken, dat dit niet gebeurt door de pooten, maar door het darmkanaal der vliegen." (Nat. No. 1.)

Paddenstoelenjaar 1928 en Mycorrhiza.

In de Groene Amsterdammer van 10 Nov. '28 schreef Dr. Jac. P. Thijssse over „Paddestoelen". Hij is verrukt over het paddenstoelenjaar 1928. „De regentijd en het zachte weer hebben onze verwachting niet beschaamd: het paddestoelennajaar 1928 evenaart bijna den onvergetelijken paddestoel-nazomer 1908". Voor eene tentoonstelling in den Planten- en Vogeltuyn in het Bloemendaalsche bosch werden in 2 dagen 175 soorten verzameld.

Thijssse behandelt de vraag, of het geen aanbeveling verdient, om bij jonge boschaanplantingen te trachten, den groei te stimuleeren door in den bodem die paddenstoelen te brengen, waarvan men

zeker weet, dat zij voor bepaalde boomen een voorkeur hebben. Hij zelf neemt een proef. In de berkenaanplant in den Planten- en Vogeltuin bracht hij allerlei berkenminnende paddenstoelen boleten, vliegenzwammen en melkzwammen. De melkzwammen vormen in dit derde jaar al nieuwe hoeden. „De uitwerking is duidelijk zichtbaar, want de berkjes zijn welig opgeschoten, terwijl andere berken, die niet „bezwamd” werden, nog altijd hun overplantingsschok niet te boven zijn gekomen.”

Inderdaad een belangrijke proef op het gebied van samenleven van plantenwortels en zwamvlokken: mycorrhiza.

Heksenbezems

P. J. Schenk behandelt in de 2e afl. van „De Wandelaar” de heksenbezems, de op vogelnesten gelijkende takkenwoekeringen in boomen en struiken, die voor een groot deel veroorzaakt worden door schimmels.

Gekleurde transparantjes.

Volgens de N. R. Ct. (16-2-'29 Avbl. D.) staat in het Natural History Magazine van Jan. '29 een geïllustreerd artikel over gekleurde transparantjes, die fungi in hare natuurlijke omgeving vertoonen.

Werking in den grond van schimmels, enz.

Den 5en Maart jl. heeft Dr. J. Sack, bacterioloog aan het Rijkslandbouwproefstation te Groningen, aldaar een voordracht gehouden over „Microben in den grond” waarbij hij o.m. een overzicht gaf van de werking van schimmels, Actinomyceten, gist en oerdiertjes (protozoën) in den grond.

FUNGILORE.

De ongerepte fantasie van den eenvoudigen buitenman uit oude tijden heeft de wereld bevolkt met allerlei geheimzinnige wezens, goedgezinden en kwaadgezinden, die met hunne bovenmenselijke vermogens de verwekkers waren van de wondere dingen in de natuur en macht hadden over mensch, dier en plant. In zijn onafgebroken harden arbeid in en tegen de natuur riep de mensch hun hulp in, of hij beschermde lijf, have en goed tegen hen met behulp van eigenaardige handelingen en gebruiken, die tot in onze tijden zijn na te speuren.

Wij betreden hier het terrein vol poëzie van de folklore, die, waar zij zich in 't bijzonder bezig houdt met de rol, die de planten vervuld hebben in het volksgeloof, plantlore wordt genoemd. Reeds de namen duivelsbrood, ungerlei, elvenbankje en vele anderen, waarmede verschillende soorten van stoelen voor padden

worden aangeduid, wijzen erop, dat die meestal onzichtbare wezens ook nauw verbonden waren met de fungi: fungilore.

In het hoofdstuk „Waarheid en verdichting in de mycologie" van zijn bekend boekje „Het wondre leven der paddenstoelen" vertelt de folklorist Van der Ven op prettige wijze over fungilore.

Kort geleden verscheen „Flora Diabolica" van Is. Teirlinck ¹⁾, dat geheel aan plantlore is gewijd.

Het is verleidelijk, om daaruit wat fungilore te putten.

„De Duivel schiep weleens eenvoudig uit eigenzinnigheid. Zoo ontstond b.v. de Morielje met de rimpelige huid:

Op eenen dag had de Duivel kwade luimen. Juist ontmoette hij een oud wijf; hij greep ze vast, sneed ze aan stukken en strooide deze in het woud rond. En waar een stuk gevallen was, wies eene Morielje omhoog. En daarom wordt heden nog, in Sillezië, een oud wijf een Morchel (Morielje) genoemd."

WAS 1928 EEN GUNSTIG OF EEN ONGUNSTIG PADDENSTOELENJAAR ?

In onze persvondsten namen wij uiteenlopende berichten op uit de omstreken van Oosterhout en van Bloemendaal alsmede uit Twenthe.

Toen de comm. voor onze tentoonstelling in den Haag een week vóór de opening in onrust verkeerde over de mogelijkheid van doorgaan met het oog op slechte berichten, werd door haar naar zeven bekende vindplaatsen geseind. De antwoorden luidden: Bilthoven, Wapenveld, Apeldoorn en Zwolle *zeer slecht*; de Baronie van Breda *slecht*; Hengelo (O.) en Winterswijk *goed*.

De commissie liet de tentoonstelling doorgaan, hopende dat het veranderde weer zou mede helpen. Er zijn zeer veel paddenstoelen ingezonden, maar dit wijst meer op de groote medewerking uit vele plaatsen dan op een goed paddenstoelenjaar.

De indruk was, dat in 't algemeen aan de paddenstoelen te zien was, dat zij niet in weelde waren groot gebracht.

Wie heeft bijdragen tot beantwoording der vraag?

NATUURBESCHERMING.

Meer dan vijftig vooraanstaande wetenschappelijke personen hebben dezer dagen onder bovenstaand opschrift in de bladen een noodkreet doen hooren over het gevaar, dat de flora en fauna van ons land — in vele opzichten van groote wetenschappelijke beteekenis — te gronde kunnen gaan door bebosschingen en ontginningen.

^{x)} „De Sikkel". Antwerpen — C. A. Mees. Santpoort.

Reeds veel is helaas zeer zeldzaam geworden of zelfs reeds verdwenen.

De onderteekenaars erkennen de noodzakelijkheid van bebossingen en van ontginningen, maar zij stellen zeer terecht den eisch, dat bij elke voorgenomen bebossing of ontginning vooraf door deskundigen worde onderzocht, of het verlies voor de wetenschap alsmede voor de ontwikkeling en de ontspanning van het Ned. Volk niet van grooter beteekenis is dan de winst aan bosch of aan cultuurgrond.

Inderdaad er moet gestreefd worden naar eene harmonieuze behartiging van deze volksbelangen.

Tot de onderteekenaars behooren Dr. J. S. Meulenhoff en Dr. L. Vuyck (onze voorzitter en onze secretaris), Prof. Dr. Johanna Westerdijk, en verder nog negen andere leden van onze Vereeniging.

De mycologen beschermen eenerzijds de cultuurgewassen maar zijn anderzijds ook gevoelig voor de ongereptheid in de natuur. Hierin ligt eene aanwijzing, dat onze Vereeniging in deze geen eenzijdig standpunt inneemt.

VERZOEK OM MEDEWERKING.

Het lid H. S. C. Huysman, arts, De Bilt, Hessenweg 206, die het geslacht *Inocybe* (vezelkop) bestudeert, verzoekt toezending van *Inocybe* soorten, zoowel van algemeen voorkomende als van min of meer zeldzame soorten.

Bijzonder op prijs zullen worden gesteld nauwkeurige gegevens omtrent de vindplaats, den datum, de groeiwijze, den voedingsbodem (substraat), aantal bij elkaar groeiende exemplaren (cq. schatting), en dergelijke vermeldenswaardige punten.

Voor belangstellende leeken, wier medewerking ook wordt ingeroepen, wordt hieronder de aandacht gevestigd op enkele hoofdkenmerken van dit, min of meer giftige, geslacht.

Deze kenmerken zijn niet voldoende om te voorkomen, dat ook wel eens andere paddenstoelen zullen worden opgezonden, maar dit is geen bezwaar voor den onderzoeker.

Hoed: radiaal-vezelige structuur, soms geschubd, vaak met gespleten of gebarsten rand.

Kleur: meestal vuil of vaal in alle tinten van geel en bruin, enkelen wit of bleek.

Reuk: meestal onaangenaam, doch soms naar ooft.

Grootte: meestal enkele cm, zelden tot 10 cm.

Sporen: vuilbruin.

MEDEDEELINGEN VAN HET BESTUUR.

Conservator.

Het Bestuur der Ned. Mycol. Vereeniging brengt ter kennis van de leden dat het den heer W. J. Lütjeharms, welke dato 1 April 1929 is benoemd tot assistent aan het Rijksherbarium te Leiden, in plaats van wijlen Mej. C. Cool, bereid heeft gevonden de functie van conservator der Vereeniging op zich te nemen, ingaande op dien datum.

De heer Lütjeharms zal gaarne zendingen van zwammen aan het adres van het Herbarium, Nonnensteeg, ontvangen en stelt zich beschikbaar voor gewenschte inlichtingen.

Prijsvraag.

Het bestuur onzer vereeniging en de redactie zouden het zeer op prijs stellen, indien de omslag van Fungus versierd kon worden met een teekening, die door een lid was ontworpen. Dit zou een aardige uiting zijn van het karakter van ons populair orgaan.

Daarom worden de teekenaars onder de leden uitgenoodigd, om een ontwerp voor zoo'n omslagteekening te willen inzenden.

Het van de teekening te maken cliché moet in zwart worden afgedrukt op een door den ontwerper aan te geven papierkleur.

De vereischte afmetingen zijn af te leiden uit het formaat van dit Aankondigingsnummer.

Op dezelfde bladzijde van den omslag moet komen:

FUNGUS

Populair Orgaan voor de leden van de Nederlandsche Mycologische Vereeniging.

Tevens moet rekening worden gehouden met den eisch, dat jaargang, nummer, datum, alsmede namen en adressen der redacteuren, en naam van den drukker op den omslag moeten voorkomen.

Het hierin veranderlijke moet typografisch kunnen worden bij gevoegd, de rest kan in de teekening worden opgenomen of ook typografisch worden bij gevoegd.

De jury zal bestaan uit:

- 1e. het lid Johann A. W. von Stein,
- 2e. een lid van het Bestuur, en
- 3e. een lid van de redactie.

De inzenders verklaren stilzwijgend:

- a. dat het eigendomsrecht van het bekroonde ontwerp wordt afgestaan, indien en voor zoo lang het ontwerp wordt gebruikt.
- b. zich bereid, om in overleg met de jury voor zooveel noodig technische veranderingen aan te brengen;
- c. zich te onderwerpen aan de uitspraak der jury.

Als blijk van waardeering en ter herinnering aan de bijzondere medewerking ontvangt de bekroonde inzender een boekwerk ter waarde van ± f 10,—, ter keuze van den bekroonde.

Inzendingen worden gaarne ingewacht vóór 1 Juni 1929 bij het jurylid: Johann A. W. von Stein, Bussum, Albert Grootlaan 9.

Zij moeten op de gebruikelijke wijze slechts gemerkt zijn met een pseudoniem of spreuk, en vergezeld gaan van een correspondentieadres, alsmede van een verzegeld naambriefje.

Geen paddenstoelvergiftiging.

Volgens een in de dagbladen, begin Februari voorkomend bericht zou een dame in Tegelen ten gevolge van paddenstoelenvergiftiging ziek geworden en later overleden zijn.

Het Bestuur meende goed te doen daaromtrent inlichtingen in te winnen en mocht daarbij de gewaardeerde medewerking ontvangen van den burgemeester van Tegelen en van den consul van Limburg, den heer Ligtenberg.

Vast is daarbij komen te staan dat de persoon in kwestie onwel is geworden na een maaltijd, met verschillende andere personen (die daarvan geen van alle nadeel ondervonden), waarbij o.a. een vleeschschotel met Champignonsaus werd gebruikt. De verschijnselen duiden op een voedselvergiftiging, niet op paddenstoelenvergiftiging en waren na eenige dagen geweken. De patiente werd dadelijk daarop aangetast door een andere ziekte, waaraan zij is overleden. Eenige redenen om aan paddenstoelenvergiftiging te denken bleek dan ook niet te bestaan.

Lidmaatschap.

De Nederlandsche Mycologische Vereeniging stelt zich ten doel:

de bevordering der kennis, de waardeering en het gebruik van hoogere en lagere zwammen in Nederland (in en buiten Europa);

zij tracht een vereenigingspunt te zijn voor allen, die liefde hebben voor of belangstelling in *zwammen*, *schimmels* of *paddenstoelen*, of die belang stellen in eenig onderdeel van dit groote gebied van het Plantenrijk.

De Vereeniging telt onder hare leden zoowel leeken als geleerden en de verschillende schakeeringen daartusschen.

Lidmaatschap per jaar f 5,—.

Begunstiger per jaar ten minste f 10,—.

Vereenigingsjaar: 1 Juli—30 Juni. Nieuwe leden ontvangen gratis de „Mededeelingen” XVI—XVII, 1928.

MEDEDEELINGEN VAN DEN CONSERVATOR.

Een merkwaardige vondst.

Op de Januari-vergadering van onze vereeniging kreeg ik van den heer Fabius een oud vruchtlichaam van een *Polyporus*, waarop

een andere zwam groeide. Deze deed zich voor als een aantal witte, bepoederde draden van ruim een centimeter lengte en ongeveer een millimeter dikte. In den aanvang meenden wij hier te doen te hebben met de een of andere Pyrenomycete, b.v. Cordyceps (Rupsendoeder) of Xylaria (Gewei-zwam). Er zou hier dan aanwezig zijn de conidie-vorm, dat is die toestand van de zwam, waarbij geen sporen aanwezig zijn, die in asci (zakjes) gevormd worden, maar alleen conidia, dat zijn sporen, die uitwendig worden afgesnoerd.

Bij nader onderzoek bleek mij echter, dat deze merkwaardige zwam den naam Alphitomyces Schröteri moest dragen. Deze behoort tot de groote groep van zgn. Fungi imperfecti, de zwammen, waarvan wij alleen den conidie-vorm en niet de asci kennen. Deze zwam werd in 1856 beschreven, en is na dien tijd, althans voor zoover ik weet, niet vaak in de literatuur vermeld. In elk geval schijnt het een zeldzaam voorkomende soort te zijn. Het lukte mij van deze zwam reïncultures aan te leggen, waarin weer vruchtlichamen ontstonden. Eenige hiervan stond ik, ten behoeve van het Centraal Bureau voor Schimmelcultures, af aan Prof. Westerdijk te Baarn, die mij later mijn determinatie bevestigde.

Uit den aard der zaak is hier voor een uitvoerig bericht over deze vondst geen gelegenheid, maar deze schimmel is belangrijk genoeg om er in het volgend nummer van de „Mededeelingen” eens wat meer over te zeggen. Ik vermeld ze hier alleen om te laten zien, hoe dergelijke vondsten vaak belangrijke dingen kunnen opleveren, wanneer ze in handen van een specialist komen.

Gaarne ben ik bereid eventueele mycologische zendingen in ontvangst te nemen en daarover inlichtingen te verstrekken.

De Conservator,

W. J. LÜTJEHARMS.

Leiden, 's Rijks Herbarium.
Nonnensteeg.